

CENNETE GİDEN YOL: İYİLİK VE DOĞRU SÖZLÜLÜK

Eûzübillahimineşşeytanirracîm.

Bismillâhirrahmânirrahîm.

إِنَّ الصِّدْقَ يَهْدِي إِلَى الْبِرِّ، وَإِنَّ الْبِرَّ يَهْدِي إِلَى الْجَنَّةِ،
وَإِنَّ الرَّجُلَ لَيَصْدُقُ حَتَّى يُكْتَبَ عِنْدَ اللَّهِ صِدِّيقًا؛
وَإِنَّ الْكُذْبَ يَهْدِي إِلَى الْفُجُورِ، وَإِنَّ الْفُجُورَ يَهْدِي
إِلَى النَّارِ، وَإِنَّ الرَّجُلَ لَيَكْذِبُ حَتَّى يُكْتَبَ عِنْدَ
اللَّهِ كَذَّابًا

Inne's-sıdka yehdî ile'l-birr. "Doğru söz söylemek vasfı, doğru sözlülük, insanı iyiliğe sevk eder. İyiliğe hidayet eder, iyiliğe yönlendirir." *Birr* "iyilik" demek. *Birr* dediğimiz zaman en başta gelen iyilik çeşidi *birr-i valideyn'*dir. "Anne babaya iyilik." *Ve berran bi-vâlideyhi.* "Anne ve babasına karşı çok iyi idi" âyet-i kerîmede Yahya *aleyhisselam* hakkındaki vasıf, övgü.

Envâu'l-birr. İyiliğin çok çeşitleri vardır. Hatta yerden çöpü alıp kenara koymak; insanların ayaklarına takılmasın diye taşı, çalı-

yı, çöpü, odunu, kenara itmek bile iyiliğin bir çeşididir.

Doğru sözlü olmak... “Ben asla yalan söylemeyeceğim. Benim prensibim, doğru sözlü olmaktır. Asla dilimden yalan söz çıkmaz.” Doğru sözlülük, sonunda insanı her şeyi iyi yapan bir insan hâline getirir.

Ve inne’l-birre yehdî ile’l-cenneti. “İyilik yapmak da insanı sonunda cennete götürür.”

İnsanlar niye cennete gidiyor? İyilik yapma, sevapları kazana kazana, biriktire biriktire cennete gidiyor. Cennette ilk önce iman şartı var. Onun için cennetin bedeli, cennetin girişi, duhuliyesi, anahtarı *lâ ilâhe illallah*’tır buyurulmuş. *Lâ ilâhe illallah* demeyen, Allah’ın birliğini, varlığını anlayamamış olan insan giremeyecek. Ama cennete girdiği zaman, cennetin içindeki dereceler var... Ve insan *lâ ilâhe illallah Muhammedün Resûlullah* dedikten sonra da Allah’ın Peygamberine inanıp, kitabına inanıp, Allah’a inanıp, “ben mü’minim” diye ortaya çıkan insan da her işini Allah’ın emrine göre yapacak.

Her işini Allah'ın emrine göre yapmak, zaten "iyi yaşamak" demek. Allah, "Hırsızlık yapmayın, adam öldürmeyin, kimseyi üzmeyin, zulmetmeyin, merhametli olun..." demiş. Kur'ân-ı Kerîm'de böyle şeyleri buyurmuş; öyle yapacak. Peygamber Efendimiz "Şu namazı kılın, şu tesbihi çekin, şöyle olun, böyle olun." buyurmuş; elbette onları tutacak. İman insanı zaten güzel şeylere götürecektir. Ve böylece neticede mü'min olup da güzel ameller işleyenler cennete girecek.

Bir insan mü'min olmayıp da güzel amel işlerse ne olur? İmanı olmayanın cennete girmesi yok. Katiyen yok. Âyet-i kerîmeyle sabit ki hadîs-i şerîflerle sabit ki Allah'a şirk koşan, Allah'a tam inanmamış insan, katiyen cennete giremeyecek. Cennetin kokusunu duymayacak. Uzaktan bile göremeyecek. Cennete girmenin şartı, önce Allah'ı tanımak. Allah'ı tanımadan, Allah'ı bulamadan cenneti bulmak mümkün değil. Cennete girmek mümkün değil. Onun için ilk mühim iş, Allah'ı bilmek ilmi, mârifetullah ilmi oluyor. Taklîdî imandan tahkîkî imana geçme çalışmaları oluyor ki "tasavvuf" dediğimiz şey. Neticede

insan imanının ışığı altında iyi şeyler yapar yapar ve cennete girer.

a. Sıddık Allah Katında En Üst Makamdır

Ve inne'r-racüle ve yasduku hatta yüktebe indallahe sıddîkan. Adam müslüman ve doğru sözlü. Doğru sözlü. Nihayet Allah'ın yanındaki divana, Allah'ın yanında *sıddîk* diye yazılır. Sıddîk sıfatını alır. *Sıddîkîn* diyoruz. "Ebû Bekr-i Sıddîk" diyoruz. Sıddık sıfatı çok kıymetli bir sıfat. Çok yüksek bir Müslümanlık vasfı. Doğru sözlü ola ola, nihayet Allah onu sıddıklar defterine yazar. Doğru sözlülük sayesinde en doğru sözlü, en halis muhlis insanlar sınıfına girer.

Ve inne'l-kezibe yehdî ile'l fücûr. Yalan söyleme alışkanlığı da insanın ayağını kaydırır. Ayağını kötülöklere, haramlara, günahlara işlemeye kaydırır. Yalancılık günahkarlığa götürür, fısk u fücûra götürür, Allah'ın emrinden dışarı çıkmaya götürür, Allah'ın emrine uymayan işler yapmaya götürür. Ve o da *ve inne'l-fücûre yehdî ile'n-nâr.* Böyle kötü işleri yapmak da insanı sonunda cehenneme düşürür.

Ve inne'r-racüle le-yekzibü hattâ yüktebe inda'llahi kezzâbâ. Adam yalancılığı kendisine meslek edinmişse, pervası etmeden tek ayağının üzerinde kırk tane yalan söylüyorsa, yalan söyleye söyleye, nihayet Allah yanında, Allah katında, Allah indinde onun adı *kezzâb*, "yalancıların yalancısı", "çok yalancı" diye yazılır.

Sıddîk yazılmak nerede, Ebû Bekr-i Sıddîk Efendimiz'in lakabı gibi bir sığata sahip olmak nerede; *kezzâb* diye, Müseylemetü'l-Kezzâb gibi nice nice Allah düşmanı, Allah'ın sevmediğı insanların sıfatı olan bir sığata sahip olmak nerede...

Onun için mü'min doğru sözlü olmaya çok dikkat edecek. Şaka bile olsa yalandan uzak duracak. Şakasının bile altında yatan mâna güzel olacak, doğru olacak ve yalan olmayacak. Netice itibarıyla şaka yapıyor, latife ediyor ama tatlı bir latife olacak.

Onun için eskiler ne demişler? Latifenin latif olması lazım. "Latife latif gerek." Kaba saba bir latife olmaz. "Şaka yaptım!" "İyi ama bu hiç şakaya benzemedi, başka bir şey derler. Şaka yaptın ama böyle latife mi olur,

böyle şaka mı olur?" derler. Şaka kötü olmayacak; güzel olacak, latif olacak.

Allah *celle celalühû* müslümanlara mutlaka doğru sözlü olmayı emrediyor ve Resûlullah Efendimiz'in de *sallallahu aleyhi ve sellem* -Allah şefaatine cümlemizi erdirsin- en başta gelen vasıflarından birisi de sıdk vasfıydı, doğru sözlü olmak. Yalan söylemez. Emîn. Güvenilen insan...

Daha Peygamber olmadan Peygamber Efendimiz'in yaşadığı kavmi arasında, şehir içinde, kendisini tanıyan milleti içindeki lakabı *emîn* idi. "Dürüst insan, güvenilen insan." Herkes malını getirip ona emanet ederdi. Kasasını, kesesini getirip ona bırakırdı. Hatta Medine-i Münevvere'ye hicret edeceği zaman kendisine emanet bırakılmış paraları Hz. Ali *radiyallahu anh* Efendimiz'e emanet etti. "Bak, şu parayı filanca emanet bırakmıştı, şunu falanca emanet bırakmıştı. Bunları, hepsini yerli yerine yerleştir, olur mu?" diye emanetinin iadesini güzelce yaptı.

Onun için kendimize sıdk, doğru sözlülük vasfını mutlaka vasıf edinelim, benimsetelim. Ve şaka bile olsa yalanın hiçbir çeşidine gir-

meyelim. “Şakadan söyleyiverdim canım, 1 Nisan!” 1 Nisan şakası... Öyle şey olur mu? Yalandan şaka olur mu? Olmaz! O Avrupalıların kafası. Bizde öyle şey olmaz. Bizde şaka bile olsa yalan söylemek yoktur; her şey doğru olacak.

b. Hz. Peygamberden Şaka Örnekleri

Efendimiz’in mizahından, şakasından örnek: İhtiyar akrabası olan bir kimseye demiş ki; “İhtiyarlar cennete girmeyecek.” O biraz şaşırılmış, üzülmüş. Peygamber Efendimiz onun üzüldüğünü anlayınca “Allah gençleştirecek.” demiş. Otuz küsur yaşında, tam yetmiş, genç bir insan olacak. Öyle eli ayağı titreyen, beli iki kat olmuş, dizi ağrılı, beli ağrılı bir şekilde olmayacak. Gençleşecek; ihtiyar hâlinde girmeyecek. Allah gençleştirecek, öyle sokacak. Bir şaka yapıyor.

Sonra yine yakınlarından birisine neşeli bir zamanında demiş ki “Senin gözünde aklık var.” O da telaşlanınca gülmüş, demiş ki; “Herkesin gözünde akı yok mudur?” Bir kara var bir ak var ya... Gözünün karası var, akı var. Demek ki şaka bile olsa yine sözün aslı, esasının doğru olmasına dikkat edeceğiz.

إِنَّمَا الطَّاعَةُ فِي الْمَعْرُوفِ

Inneme't-tâatu fi'l-ma'rûf.

Inneme't-tâatü fi'l-ma'rufi. "İtaat etmek, sadece ve sadece mâruftadır."

Aklın, şeriatin, vicdanın makul gördüğü, doğru gördüğü şeyde itaat vardır. Doğru görmediği, kabul etmediği şeyde, şeriate uygun olmayan işte itaat yoktur.

Bir olay olur, hadise cereyan eder, ayet iner. O olaya derler ki; *sebeb-i nüzûlü âyeh.* "Âyetin iniş sebebi." "Şöyle oldu şöyle oldu da onun üzerine şu âyetler indi." denilir; *sebeb-i nüzûl.* Bir de, "Şöyle oldu şöyle oldu da Peygamber Efendimiz onun için böyle buyurdu." denir. Buna da *sebeb-i vürûd-u hadîs.* Hadisin Efendimiz'in mübarek ağzından vârid olmasının sebebi, nedeni, denir.

Peygamber Efendimiz birisini bir grup insanla beraber bir vazifeye göndermiş. Müfrez, bir ekip, ya da bir grup diyelim. Siz Medine-i Münevvere'den çıkın, falanca kabilenin mıntıkasına gidin. Şu işi yapın, dönün gelin. İslâm'da düzen, intizam, nizam ve itaat ve söz dinlemek var.

On kişi gitti, ne olacak? Bir tanesi mutlaka başkan olacak. Camide nasıl namazı kılar-ken bir tanesi imam oluyor, öne geçiyor. İntizam var. Camide ne kadar büyük intizam vardır! Safları düzeltiyoruz. Hatta Efendimiz safların arasına girermiş: "Mübarek sen biraz içeri gir; sen de biraz geride kalmışsın, şöyle ön tarafa çık..." diye safları düzeltirmiş.

Neden? İntizama öyle alıştırtıyor ki her şeyimiz intizamlı olsun. Namazda bile kimse- nin göğsü önde olmasın, karnı içeride olmasın, topuğu geride olmasın. Birisi öteye çıkmış saf yılan gibi kıvrılıyor. Öyle olmayacak, muntazam olacak.

Birisi ekibin başkanı olacak. Kim başkan olur? Efendimiz kimi seçerse o olur. Normal olarak biz de bir seyahate gittiğimiz zaman birisinin başkan olması lazım. Normal olarak Kimin başkan olması lazım?

Kur'ân-ı Kerîm'i en çok bilen insanın başkan olması lazım. Allah'ın emrini en çok bilen, dini en iyi bilen kimsenin başkan olması lazım. *Fe'l-yeümmehum akraühüm*. Böyle bir ekipte başkan, Kur'an'ı en çok okuyan, en iyi bilen, Kur'ân-ı Kerîm'in ahkamına en aşına

olan kimse olması lazım. Bu da mühim bir kaidedir.

Hatta Peygamber *sallallahu aleyhi ve sellem* Efendimiz yine böyle bir ekibi gönderdiğinde, siz de filanca vazifeye gidin, diye bir grup insanı vazifelendirdiğinde hepsini yanına tek tek alarak iltifat buyurmuş, sormuş:

“Sen Kur’ân-ı Kerîm’den ne kadar biliyorsun? Ezberinde nereleri var?” “Yâ Resûlallah! Şu sûreyi biliyorum, bu sûreyi biliyorum...”

Herkes bir şey söylemiş. Sıra bir genç delikanlıya gelmiş. O da vazifeli. Yaşı genç, ötekiler daha yaşlı başlı.

“Gel bakalım. Kur’ân-ı Kerîm’den sen ne kadar biliyorsun?” Ona da aynı soruları sorduğu zaman şahıs buyurmuş ki; “Yâ Resûlallah Kur’ân-ı Kerîm’den şurayı, şurayı, şurayı biliyorum, bir de Bakara sûresini biliyorum. *Elif lâm mîm, zâlike’l- kitabu la reybe fih*’den *Âmene’r-rasûlü*’ye kadar 286 âyetlik, iki buçuk cüzük Bakara sûresini biliyormuş. Efendimiz bir daha sormuş:

“Bakara sûresini ezbere biliyor musun? Bu genç yaşında, maşaallah! Ötekiler bu kadar bilmiyorlar. Bakara sûresini de mi biliyorsun? “Evet ya Resûlallah Bakara sûresini biliyorum.”

İzheb fe-ente emîrühüm. “Tamam, hadi git; sen bunların emirisin.” Madem sen Bakara sûresini biliyorsun onların komutanı, başkanı, reisi sensin.

Bakara sûresinin içinde neler var? Bakara sûresi hazine. İnsan sabah Bakara sûresini okursa akşama kadar melekler kendisine tevbe istiğfar eder. Eve bereket yağar, insanın işi rast gider. Bakara sûresi çok mühim bir sûre! Ve içinde ahkam âyetleri var; ahkâm-ı ilâhiyye, ahkâm-ı şerîa. Onları çok iyi biliyor. “Yaşın küçük ama hadi bakalım git; sen bunların emiri olacaksın.” buyurmuş.

Bu böyle bir kâide. Kur’an’ı en çok bilen, Allah’ın emirlerini en iyi bilen başkan olacak. Az bildi mi yanlış yere götürür, Allah’ın sevmediği işi yaptırır, diye Allah’ın ahkâmını en iyi bilen başta olacak. Belediye reisi öyle olması lazım, valinin öyle olması lazım; paşanın, generalin, mareşalin öyle olması lazım.

Ordunun içinde diyelim ki hafız, falanca paşanın üst rütbeli olması lazım. Şu beldenin reisi alim ve hafız kimsenin olması lazım ve saire...

c. **Allaha İsyanda Kullara İtaat Yoktur.** **Başkan, Ateşe Gir Derse Girilir Mi?**

Neden? İdare keyfi bir şey değil. İdare, Allah'ın namına olacak. Allah'ın kulları, Allah'ın sevdiği yollara sevk edilecek. Allah'ın sevmediği yollara sevk etmeye kimsenin hakkı yok. "Hırsızlık yap, içki iç, eğlen, çal, oynana..." diyemez. Annesi dese, babası dese, kocası dese, hocası dese ötekisini de dinlememesi lazım.

Nitekim burada da ne diyor? "Büyüğün sözünü dinlemek, başkanın, emirin sözünü dinlemek, Allah'ın emrettiği müspet yolda, taat yolundadır, ibadet yolundadır." İsyan yolunda söz dinlenmez.

Bugünkü kanunlar da öyle diyor. Amir memuruna kanunlara aykırı bir şey emretse: "Canım işte o parayı alıver de o işi usulsüz yapıver!" Aşağıdaki dinlemez. Kanuna göre dinlememesi lazım. Dinlerse ne olur? Kendisi bizzat sorumlu olur.

“Amirim bana emretti, ben onun memuruydum, onun için yaptım.” “Yaptın ama yanında yasak olan bir şeydi. Niye yaptın? Yapmaman gerekiyordu.” derler. Usul, kafa, mantık, akıl için yol bir olduğu için öyle oluyor. Ancak taatte itaat vardır.

Birisini başkan seçmiş. Başkanlığın da kendine göre tehlikeleri vardır. İnsanın nefsi kabarır. “Ben başkan oldum.” der. Omzu kalabalıklaşınca, rütbesi artınca, mevki makam sahibi oldu mu insan değişikliğe uğrar. Nefsi kabarır. Şeytan onu körükler: “Sen nesen be! Eşin yok, dünyada bir tanesin. Vay!” vesaire derken, nefsi farkına varmadan kabarır. Ötekilere tepeden bakmaya başlar. Bu doğru bir şey değil. Bu ahlâken doğru olmayan bir şey. Mütevazı olacak, haddini bilecek, herkesin kıymetini bilecek, karşı tarafın kıymetini bilecek.

O şahısla seyahati yapmışlar. Başkanla ekibin arası biraz bozulmuş. Bir yerde konaklamışlar. “Çalı çırpı toplayın.” demiş, çalı çırpı toplamışlar. “Ateş yakın.” demiş, yakmışlar. Emir ya, başkan ya, Peygamber Efendimiz’in tayin ettiği kimse. “Buna itaat

edin." dediği kimse. alıyı ırpıyı toplamışlar, ateşi yakmışlar. Toplanan şeyler yanıyor. "Girin içine!" demiş. Kızdı ya, ötekilerle ihtilafa düştü. "Ben başkan değil miyim, girin içine!" demiş. Durmuşlar. Bir onun yüzüne bakmışlar, bir ateşe bakmışlar.

"Biz ne ateşe gireriz ne senin sözünü dinleriz ne de bu işi burada bırakırız. Bunu Resûlullah'a götürECEğiz, soracağız." demişler. Seyahat bitmiş, vazife bitmiş dönmüşler. "Ya Resûlallah! Hani sen 'buna itaat edin' buyurmuştun, başımıza bunu seçmiştin. Biz de onunla beraber gitmiştik. Sonunda ateş yaktırdı, içine de girin, dedi. Senin sözün bizim başımızın üstüne. 'Öl!' dediğin yerde ölürüz. O şahıs savaşın deseydi savaşırdık ama ateşe girmek istemedik. Yoksa girmemiz mi lazımdı? Girmememiz mi doğru oldu, ne dersiniz? Yanlış mı yaptık doğru mu yaptık?" diye öğrenmek için Peygamber Efendimiz'e sormuşlar.

Demiş ki; "İyi ki girmemişsiniz. Ateşe girseydiniz, ölseydiniz, cehenneme girerdiniz. Çünkü intihar olurdu."

İtaat, gözü kapalı bir olay değildir, gözü kapalı bir kâide değildir. İtaat, ibadet yolundadır, hak yoldadır, Allah'ın razı olacağı yoldadır; razı olmayacağı yolda itaat olmaz. Bu çok mühim kâide. İtaat Allah'a olacak. Allah'a isyan mahiyetinde olan bir olay katiyen olmayacak. Kim emrederse etsin.

Onun için fıkıhçılarımız demişler ki, kitaplarda yazmışlar; *Lâ tâate li-mahlûkin fi-ma'siyeti'l- hâlıkı*. "Allah'a isyanda kula itaat olamaz." Eğer bir kul Allah'a isyanı emrediyorsa o kula itaat edilemez. Çünkü o da haddini bilseydi, Allah'ın yasak kıldığı, haram kıldığı, Allah'a isyan olan bir şeyi ma'dûnuna, memuruna emretmeseydi. Haram olan bir şeyi, yasak olan bir şeyi emretmeseydi. Bu çok çok önemli bir husustur.

İki bakımdan önemlidir: Amir, başkan ve yönetici durumunda olan herkes için önemlidir. Emirlerini düşünüp taşıyıp versinler. İsyan emretmesinler. Allah'a isyan ve günah olan bir şeyi emretmeye hakları yok. Kendileri günaha girerler, böyle emretmesinler. Amirler için nasihat tarafı bu.

Memur takımı ve emredilen raiyyet takımı da itaat edecek. Mesela; çoluk çocuk anne babaya itaat edecek. Bir dairede ma'dûn mafevka, alttaki üsttekine itaat edecek. Orduda, aşağıdakiler yüksek rütbeliye itaat edecek. Her yerde herkes çobandır. Herkes bir itaat mekanizması içinde yerini almıştır. Aşağıdaki de yukarıdan gelen emirler Allah'ın rızasına ve emirlerine aykırıysa o zaman dinlemez. Dinlerse o da sorumlu olur. İkisi de sorumlu olur. İkisi de cezayı yerler.

d. Ana Babaya İyilik Çok Mühim Bir İyiliktir. Onların Dost ve Sevdikleri de Öyledir

إِنَّ أَكْرَبَ الْبُرِّ أَنْ يَصِلَ الرَّجُلُ أَهْلَ وَدِّ أَبِيهِ بَعْدَ أَنْ
يُوَلِّيَ الْأَبُ

Inne min-eberril-birri. "İyiliklerin en iyisi..."

İyiliğin çeşitleri çoktur. Bu, anaya babaya itaatten başlar. Yoldan çeri çöpü kenara koymak da, yolu temizlemek, kimsenin ayağına bir şey takılmasın, diye açmak da bir iyiliktir. Çeşidi çoktur, binlerce çeşidi vardır, sayılamayacak kadar çeşidi vardır. Çünkü

insanın hayatta yapabileceği işler çoktur. Ama bu iyiliklerin en iyilerinden birisi.

Min diyor. *Min- eberri'l- birri*. “İyiliklerin en iyisi” Onlar da çeşit çeşittir. Onlardan birisi de; *en yesile'r-racülü ehle vüddi ebîhi ba'de en yüvelle'l-ebü*. “Kişinin babasının ahbap ve dostları ile hürmet, ilgi ve alakasını babası ahirete gittikten sonra da devam ettirmesidir.”

“Şu babamın ahbabıydı. Filancayla babam çok iyi görüşür, konuşurdu. Aralarında çok sıcak münasebetler vardı. Çok samimi dostlardı...” diye, gidecek onu ziyaret edecek.

Ana babaya itaatli bir evlat, hayatında annesine babasına itaat edecek. Elini öpecek, sözünü dinleyecek, hizmet edecek, kesesinin ağzını açacak; onları giydirecek, yedirecek, gönüllerini alıcı her türlü işi yapacak. Hayırlı evlatlığı yapacak; vefat ettikten sonra bir de onun sevdiği insanlara bile iyilik yapmaya devam edecek.

Babasının hatırına; “Bunlar benim babamın dostlarıydı. Bunlar benim baba dostlarıym. Ben bunları nasıl bırakırım!” diyecek,

bayramda ziyaret edecek, elini öpecek, hâlini hatırını soracak. Yapabilecekse iyilik yapacak. “İşte bu da iyiliklerin en güzellerinden birisidir.” diyor Peygamber Efendimiz.

Peygamber *sallallahu aleyhi ve sellem* Efendimiz bize neleri öğretiyor! Çölde yetişen, hiçbir şey bilmeyen bir kavmi ne kadar ince davranışlara, ne güzel düşüncelere, o seviyelere getirmiş, yükseltmiş ki babasının dostlarını bile vefatından sonra ihmal etmesin, unutmasın, diye nasihat ediyor.

e. **Altın, İnci, Yakut Gibi Olan İslami Kurallara Tüm Dünyanın İhtiyacı Vardır**

Allah bize dinimizin şu güzelliklerini öğrenmeyi nasip etsin. Bu dinimiz bir eşsiz, emsalsiz hazine sandığı gibi. Ama konak toprağın altında kalmış, yıkılmış. Hazinenin konulduğu sandık, alt katta, mahzendeydi. Şimdi oraya girmek lazım, yıkıntıları temizlemek lazım, şu hazinenin kapağını açmak lazım.

İçinde gerdanlıklar var, inciler var, yakutlar var, altınlar var, gümüşler var; sarı sarı, çil çil sayılamayacak kadar çok altın var, mücevherat var. İslâm bu işte! Ama biraz enkaz altında kalmış. Yirminci yüzyılın âfet-

leri, zelzeleleri, mânevî felaketleri müesses İslâm'ı, örfü, adeti, töreyi, bilgiyi, görgüyü yıkmış, bir ara unutulmuş.

O hazineleri tekrar çıkarmamız lazım ki hakikaten ev yaşayışımız da hazine, ticarî hayatımız da hazine, ruhî yaşayışımız da hazine, askerî yaşayışımız da hazine, siyasî yaşayışımız da hazine... Her yerde İslâmî prensiplere, değil sadece biz, dünya muhtaç! İslâm'ın prensiplerine, o hazine gibi olan, o cevher gibi olan kâidelerine dünya muhtaç! Dünya şaşırılmış! Dünya bugün edepsizliği para getiriyorsa teşvik ediyor, yapıyor, yapılmasını hoş görüyor.

Artistin birisi gazetede yazmış. Diyor ki; "Gerekirse sahnede -affedersiniz- münasebet-i cinsiyette bile bulunurum. Benim yapacağım işe kim karışır, bu benim hürriyetim!" diyor. Ne kadar yozlaşmış şey! Bilgi, ahlâk seviyesi, İslâm olmayınca ne noktaya gelmiş! Para için neler yapacak hâle geliyor! İnsanlar ne kadar arsız, yüzsüz, edepsiz, utanmaz hâle gelebiliyorlar! Dünya muhtaç! Ama bu bizim memleketimizde böyle değildi.

Bu nereden geldi? Batı'dan geldi. Amerika'dan geldi, Fransa'dan geldi... Onların o pis âdetleri, açıklıkları, çıplaklıkları, edepsizlikleri, arsızlıkları, yüzsüzlükleri, sinemayla, basınla, resimle geldi. Şimdi bizim sonradan görmeler de, eskiyi bilmeyen sonradan görme, bunlara göre yetişmiş olanlar da, olmadık acayip şeyler yapıyorlar. İngiltere'de papazın önüne gitmişler, biz evleneceğiz diye, erkek erkeğe nikâh kıymışlar.

Edepsizliğin boyutlarının ne hâle geldiğini düşünebiliyor musunuz? Ondan sonra Aids hastalığının neden çıktığını, Allah'ın belalarını neler indirdiğini anlayabiliyor musunuz? Dünya muhtaç. Dünya, 'Batı' dediğimiz dünya daha çok muhtaç. Çünkü orada hürriyet var. Doğu da muhtaç, Kuzey de muhtaç, Çin de muhtaç... İnsanlık yok, merhamet yok, sevgi yok, edep yok, ahlâk yok, başkasına karşı iyilik yapma duygusu yok...

Ama İslâm'da hepsi var. Yoldan dikenini, çöpü alıp kenara koymak bile iyilik; arkadaşının yüzüne tebessüm etmek bile iyilik; babasının dostlarını aramak bile iyilik... Sılayı rahim yapmak, bayramlaşmak, iyilik yapmak,

kesenin ağzını açmak, yetimlere bakmak, dullara bakmak, merhametli olmak, kuşları, hayvanları bile ezalandırmamak, vesaire vesaire... Bu kaidelere cihan muhtaç, herkes muhtaç!Allah bu hazineleri tekrar bulmayı, tekrar o güzel, mânevî süslerle, cevherlerle iimizi, dışımızı münevver ve müzeyyen etmeyi, bize, evlatlarımıza ve cümle cihan halkına nasip eylesin. Cümle cihan halkı İslâm'ın güzelliğini anlıyor da toptan anlasınlar da cümle cihan halkı *Allahu Ekber, eşhedü en l ilâhe illallah* deyip Allahu Tel hazretlerinin yoluna girsin. Ve Allah yolunda yrsnler. Cümle cihan gülistan olsun. Yangın yeri olmasın, harabe olmasın, mezbele olmasın; gülistan olsun inşaallah. Allah hepinizden razı olsun. Gemişlerinizin ruhu şad olsun. Vcutlarınıza fiyet versin. mrnz rızasına uygun geçirmeyi nasip eylesin.

Prof. Dr. Mahmud Es'ad COŐAN

2 şevvl 1413 / 26.03.1993

[Bütün DİĞER ÇEŐİTLİ KONUŐMALAR'A PDF olarak ulaşmak için tıklayınız.](#)

